

Stigning i fosforudledning til havet

*Jordbruget udledte
790 tons fosfor*

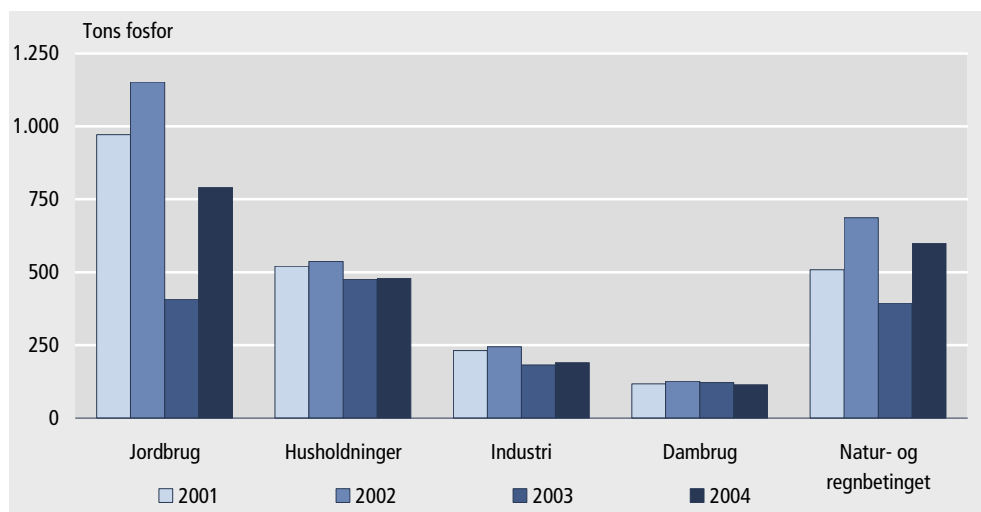
Når jordbruget gøder markerne, og det samtidig regner, strømmer en overskydende del af fosforet ud i havet. En øget mængde næringsstoffer i havmiljøet kan medføre algeopblomstring og efterfølgende iltsvind. I 2004 udledte jordbruget 790 tons fosfor til havet. Det er 93 pct. mere end året før, men dog mindre end i 2001 og 2002.

*Mindre gødning,
men mere regn*

Stigningen i udledningen i 2004 skete på trods af, at jordbruget gødgede mindre end året før, idet den samlede fosfortilførsel til jorden faldt fra 66.000 tons til 64.000 tons. Årsagen til stigningen i fosforudledning er især, at det regnede mere i 2004 end året før, for variationer i jordbrugets udledning skyldes primært forskelle i nedbøren fra år til år. I 2004 var nedbøren 827 mm, mens der kun faldt 630 mm i 2003.

Figur 1.

Udledning af fosfor til havet fordelt på sektorer

*37 pct. stigning i samlet
fosfortilførsel til havet*

Der blev i alt tilført 2.170 tons fosfor til havet i 2004. Det er en stigning på 37 pct. i forhold til året før, hvor udledningen var 1.580 tons. Stigningen skyldes, at udledningen fra jordbruget og den natur- og regnbetingede udledning var væsentlig større end året før. Den naturbetingede tilførsel er mængden af fosfor, som udledes uafhængigt af den menneskelige aktivitet. Den regnbetingede tilførsel stammer fra regnvandet fra fx tage og veje.

*Fosformængden er
reduceret siden 1990*

Der kan være store variationer i udledningen fra år til år, men mængden er totalt set reduceret med 4.500 tons fra 1990 til 2004. Det svarer til et fald på 67 pct., hvilket skal ses i sammenhæng med lovreguleringen på området.

*36 pct. af udledningen
kom fra jordbruget*

Jordbrugets udledning på 790 tons fosfor udgjorde 36 pct. af den samlede udledning i 2004. Derudover udledte husholdningerne 480 tons fosfor (22 pct.), industrien udledte 190 tons (9 pct.), dambrugene udledte 110 tons (5 pct.), og endelig blev den

resterende udledning på 600 tons (28 pct.) forårsaget af enten natur- eller regnbetinget udledning. Den natur- eller regnbetingede udledning var i 2003 på 390 tons, og der er dermed tale om en stigning på 54 pct. for denne andel. De øvrige sektorer forblev på samme niveau.

Fosfor er nyttigt i passende mængder

Fosfor er et næringsstof, som er vigtigt for plantevæksten. I jordbruget opstår miljøproblemet, når markerne gødes mere, end afgrøderne optager. Derved er der risiko for, at den overskydende mængde fosfor udvaskes og påvirker de omgivende økosystemer negativt.

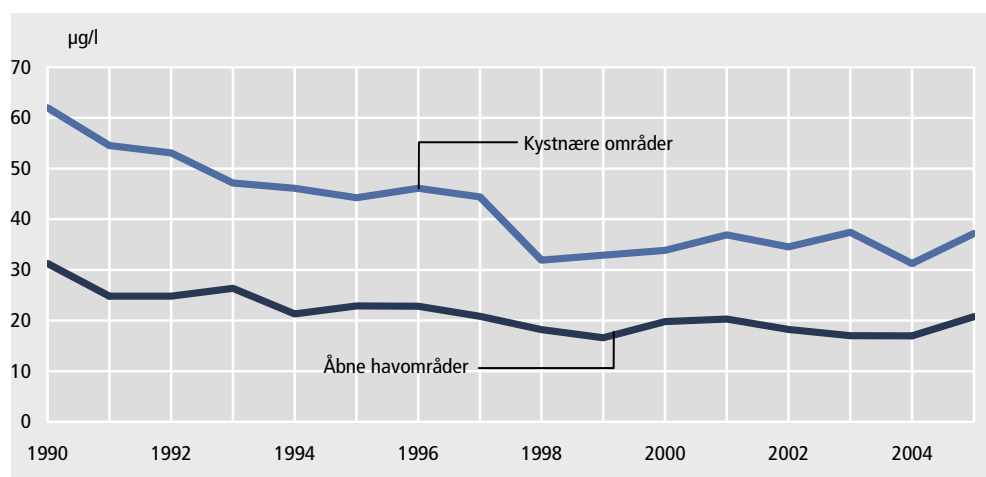
Fosforkoncentration afspejler havets tilstand

Fosforkoncentrationen i havvandet afspejler tilstanden i de kystnære områder og det åbne hav. Koncentrationen korrigeres dog for nedbørsmængden (afstrømningen af vand) i de enkelte år, da meget nedbør medfører stor udvaskning af fosfor.

Lavere fosforkoncentration

I de kystnære områder faldt koncentrationen af fosfor mere end en tredjedel fra 1990 til 2004. Selvom der ses et generelt fald, er det tydeligt, at der er forskel i udledningen fra år til år, hvilket især skyldes regnvejsforskelle. Koncentrationen i det åbne hav er også reduceret en tredjedel. De færre næringsstoffer har medført en reduceret mængde af planteplankton og har øget vandets klarhed.

Figur 2. Korrigeret koncentration af fosfor i havet

Iltsvindet afhænger af næringsstoffer og klima

Der opstår iltsvind, hvis der både er meget næringsstof i vandet og de rette klimatiske betingelser. Problemet er normalt størst i sensommeren, og især efter en længerevarende periode uden vind og med varmt vejr.

Kraftigt iltsvind syd for Fyn

Iltsvindet i 2004 var mindre end i 2003, og især mindre end det omfattende iltsvind i 2002. Det var primært områderne i det sydlige Lillebælt og farvandet syd for Fyn, der var ramt.

Mere information

Få mere information i serien *Miljø og energi* (Statistiske Efterretninger) og i årspublikationen *Indikatorer for vandmiljøet 2006*, samt på www.statistikbanken.dk/udl1, [udl2](http://www.statistikbanken.dk/udl2), [udl3](http://www.statistikbanken.dk/udl3), [udl5](http://www.statistikbanken.dk/udl5), [kvael2](http://www.statistikbanken.dk/kvael2) og [kvael3](http://www.statistikbanken.dk/kvael3).

Kilder og metoder

Danmarks Miljøundersøgelser og Miljøstyrelsen udarbejder tal for fosformængderne, og Danmarks Miljøundersøgelser udarbejder tal for miljøtilstanden. Fordelingen af fosformængden på sektorer fremkommer ved Danmarks Statistiks egne beregninger på disse data. Læs mere i statistikens varedeklaration på www.dst.dk/varedeklarationer/109667.

Årstallet i titlen er rettet i forhold til den oprindelige version, da artiklen retvisende omhandler 2005.

Næste offentliggørelse

Indikatorer for vandmiljøet 2006 udkommer 24. maj 2007.

Henvendelse

Lene Riberholdt, tlf. 39 17 33 77, lri@dst.dk